

Betreft : College van gedeputeerde staten van Noord-Brabant

mr. 5.1.2.e
Postbus 11756
2502 AT 'S-GRAVENHAGE

Datum
4 augustus 2025

Ons nummer
202502986/1/R2

Uw kenmerk
RR/RK/11024092

Inlichtingen

5.1.2.e

5.1.2.e

Onderwerp

GS Noord-Brabant 5.1.2.e 5.1.2.e /MOB en
vereniging Leefmilieu

Verzoek intrekken natuurvergunning 5.1.2.e

Procedure

Hoger beroep

5.1.2.e

5.1.2.e

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij stuur ik u stukken die zijn ingediend in bovengenoemde procedure.

De naam en het nummer van deze zaak zijn u eerder meegedeeld. U vindt ze bovenaan dit bericht onder "Onderwerp" en "Ons nummer".

Ik geef u tot en met **15 september 2025** de tijd een schriftelijke uiteenzetting te geven.

Privacy

De Afdeling stuurt de stukken die u stuurt, door aan de andere partijen. Houdt u daar rekening mee als u stukken met privacygevoelige informatie stuurt. Voor meer informatie gaat u naar www.raadvanstate.nl/privacyverklaring.

Aangezien dit bericht geautomatiseerd is aangemaakt, is dit niet ondertekend.

Hoogachtend,
de griffier

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e @agrifirm.com
Verzonden: maandag 28 juli 2025 17:30
Aan: Bestuursrechtspraak veiligmailen
Onderwerp: 202502986/1/R2
Bijlagen: 20250724 Gronden hoger beroep.pdf

① This message was submitted via Bastion 365 Webform "Nieuwe zaak of stukken bij bestaande zaak insturen"

Geachte heer / mevrouw,

Bijgaand treft u de gronden van het beroep aan in de procedure met het vermelde zaaknummer.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Raad van State
Afdeling bestuursrechtspraak
Postbus 20019
2500 EA Den Haag
Verzenden via veilig mailen

5.1.2.e @agrifirm.com

www.agrifirm.nl

BTW

KvK 5.1.1.c

Doornspijk, 28 juli 2025

Uw kenmerk: 202502986/1/R2

Ons kenmerk: E.00000231

Betreft: Gronden beroep tegen uitspraak Rechtbank Oost-Brabant met
zaaknummer SHE 23/3129

Weledelgестreng college,

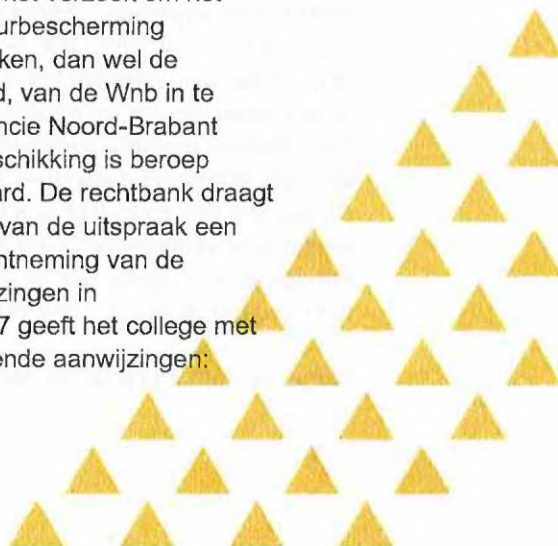
Namens cliënt, 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e te 5.1.2.e heb ik pro-forma hoger beroep ingesteld tegen de uitspraak van de rechtbank van 16 april 2025. Ik zond u de machtiging en de uitspraak toe als bijlage bij het ingestelde pro-forma beroep. Bij brief van 2 juni 2025 stelde u mij in de gelegenheid de gronden van het beroep op uiterlijk 28 juli 2025 aan te leveren. Van deze mogelijkheid maak ik hierbij gebruik.

Situatie

Cliënt exploiteert op zijn locatie een legpluimveehouderij. Het bedrijf is een familiebedrijf en het is de ambitie van cliënt om met het bedrijf nog lang te kunnen voorzien in de vraag naar eieren. Om die reden heeft cliënt zijn bedrijf voortdurend vernieuwd en dat wil cliënt ook graag in de nabije toekomst voortzetten.

De uitspraak van de rechtbank

Het beroep waar de uitspraak op volgde had betrekking op het verzoek om het bedrijf op grond van artikel 2.4, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (Wnb) de verplichting op te leggen om de activiteiten te staken, dan wel de natuurvergunning met toepassing van artikel 5.4, tweede lid, van de Wnb in te trekken. Het college van gedeputeerde staten van de provincie Noord-Brabant (hierna: het college) weigerde dat verzoek en tegen die beschikking is beroep ingesteld. Het beroep is door de rechtbank gegrond verklaard. De rechtbank draagt het college op binnen 26 weken na de dag van verzending van de uitspraak een nieuw besluit te nemen op het verzoek van eisers met inachtneming van de uitspraak, in het bijzonder met inachtneming van de aanwijzingen in rechtsoverweging 7 van de uitspraak. In rechtsoverweging 7 geeft het college met toepassing van artikel 8:72, vierde lid, van de Awb de volgende aanwijzingen:

1. Als binnen zesentwintig weken geen andere passende maatregelen dan de in de uitspraak besproken maatregelen worden getroffen, of als er geen andere passende maatregelen worden aangekondigd die in dit geval leiden tot een blijvende, substantiële daling van stikstofdepositie binnen één jaar op het betrokken Natura 2000-gebied, zal het college passende maatregelen moeten treffen met betrekking tot het bedrijf van de cliënt in het nieuwe besluit.
2. Bij het bepalen van de aard en omvang van deze maatregelen zal het college een afweging moeten maken of deze passende maatregelen in strijd zijn met artikel 17 van het Handvest met inachtneming van deze uitspraak.
3. Deze beperkingen mogen niet strekken tot een beperking van meer dan 85% van de emissieruimte van het bedrijf, als het bedrijf op de huidige locatie daarna geen landbouwhuisdieren meer houdt.
4. Als het college van mening is dat door andere passende maatregelen wel een blijvende, substantiële daling binnen één jaar kan worden bewerkstelligd, zal het college dit inzichtelijk moeten maken door de effecten van de passende maatregelen te vergelijken met de gevolgen van het bedrijf overeenkomstig rechtsoverweging 5 van de uitspraak.
5. Ter voorbereiding van het nieuw te nemen besluit dient het college een overleg op het bedrijf van de derde-partij te beleggen met de derde-partij en eisers.

Beroepsgronden

Cliënt erkent dat veel afhangt van de besluitvorming die op grond van de uitspraak plaats zal vinden en hij is er zich van bewust dat ook dan rechtsmiddelen openstaan tegen die besluitvorming. Door de uitspraak komt echter de bedrijfsvoering zoals die de afgelopen jaren is opgebouwd volledig op losse schroeven te staan. Nu die bedrijfsvoering op het spel staat maakt cliënt gebruik van de mogelijkheden ook nu al hoger beroep in te stellen. Daarbij ga ik namens cliënt primair in op de juridische grondslag van te nemen besluiten, subsidiair op de vraag of maatregelen in de bedrijfsvoering wel passende maatregelen kunnen zijn en meer subsidiair op de uitvoerbaarheid van de uitspraak.

Juridische grondslag

Voor de activiteiten die cliënt uitvoert is geen aparte natuurtoestemming verleend. De referentiesituatie wordt derhalve ontleend aan milieutoestemmingen op grond van onder meer de Wabo. In rechtsoverweging 4.4 tot en met 4.8 komt de rechtbank tot de het oordeel dat artikel 2.4, van de Wnb een brede bevoegdheid biedt om een individueel bedrijf te verplichten om het uitoefenen van een activiteit te staken of te beperken. Cliënt betwist dit oordeel. Uit de memorie van toelichting blijkt expliciet dat artikel 2.4, van de Wnb is bedoeld om een aanschrijvingsinstrument te hebben in situaties waarin een activiteit niet wordt gereguleerd via een vergunning.¹ De memorie van toelichting stelt: 'De voorgestelde aanschrijvingsbevoegdheid is van toepassing in situaties waarin een activiteit niet wordt gereguleerd via een vergunning. Gedacht kan worden aan de situatie dat een project of een handeling is vrijgesteld van de vergunningplicht omdat zij overeenkomstig het beheerplan wordt uitgevoerd, of omdat een handeling, niet zijnde een project, bestaand gebruik is. In dergelijk gevallen moet het bevoegd gezag de beschikking hebben over een alternatief instrument om

¹ Kamerstukken 2011/12, 33 348, nr. 3, p. 103 en p. 106, § 6.4.3.3

passende maatregelen te treffen als de activiteit tot mogelijke verslechtingen of significante verstoringen kan leiden.' De aanschrijvingsbevoegdheid is door de wetgever nadrukkelijk bedoeld als aanvullend instrument voor situaties die niet gereguleerd worden door vergunningen. Aangezien de activiteiten die cliënt op zijn bedrijf uitoefent wel degelijk worden gereguleerd door vergunningen, is cliënt van mening dat het college niet bevoegd is in deze situatie de aanschrijvingsbevoegdheid uit de Wnb te gebruiken.

Voor zover de Afdeling het oordeel van de rechtbank toch zou volgen dient bij de toepassing van de aanschrijvingsbevoegdheid artikel 1.12, van de Wnb in acht worden genomen. Dat schrijft voor – overeenkomstig artikel 2 van de Vogelrichtlijn en artikel 2, derde lid, van de Habitatrichtlijn – dat rekening wordt gehouden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, en met de regionale en lokale bijzonderheden. Dat maakt de aanschrijvingsbevoegdheid in de ogen van cliënt een ongeschikt instrument. Een aanschrijving helpt immers de volledige lokale economie om zeep, met ingrijpende gevolgen op sociaal en cultureel gebied.

Passende maatregel

In rechtsoverweging 1.5 vat de rechtbank samen dat het treffen van passende maatregelen ten aanzien van het bedrijf van de derde-partij en andere bedrijven bij het betrokken Natura 2000-gebied kan leiden tot een relevante verbetering van het gebied of delen van het gebied. Hoe de rechtbank precies tot die conclusie komt is voor cliënt niet duidelijk. Daaraan lijken de overwegingen ten grondslag te liggen die zijn opgesomd in de rechtsoverwegingen 5.29 tot en met 5.34. Op basis van de uitgevoerde Natuurdoelanalyses komt de rechtbank tot de slotsom dat passende maatregelen noodzakelijk zijn. Op basis van berekeningen die het college heeft overlegd lijkt de rechtbank te concluderen dat passende maatregelen op het bedrijf van cliënt in vergelijking met andere maatregelen een bijdrage aan verbetering van de natuur kunnen leveren.

Cliënt is van mening dat als een vergunning wordt ingetrokken of als gebruik wordt gemaakt van de aanschrijvingsbevoegdheid, zekerheid moet bestaan over de effecten die dat heeft. Er dient in het licht van de vereiste zorgvuldigheid naar zijn mening een causaal verband te bestaan tussen de te treffen maatregelen en het te bereiken effect. Juist omdat de impact van het intrekken van een vergunning of treffen van maatregelen groot is, dient buiten twijfel vast te staan dat intrekking of die maatregel leidt tot verbetering voor de natuur. Cliënt is van mening dat eisers in de beroepsprocedure dat niet hebben aangetoond en dat de rechtbank daar bij het trekken van de conclusie aan voorbij gaat. Alleen om die reden al is cliënt van mening dat de uitspraak van de rechtbank geen stand kan houden.

Overigens is cliënt van mening dat de aangeleverde berekeningen en uitgangspunten geen basis kunnen vormen voor de beoordeling of maatregelen die cliënt in zijn bedrijfsvoering kan nemen, passende maatregelen kunnen zijn. Hij is van mening dat er geen causaal verband is. Voor diepingrijpende maatregelen als de aanschrijvingsbevoegdheid is chirurgische precisie nodig om schade zoveel mogelijk te beperken. Door de rechtbank en ook door het college in zijn berekeningen, is de botte bijl gehanteerd. Een bijl die cliënt enorme schade

berokkent en die naar zijn overtuiging niet bijdraagt aan het doel waarvoor het dreigt te worden ingezet; namelijk bijdragen aan verbetering van de natuur. De laatste jaren zijn met name door ² 5.1.2.e meta-analyses gedaan naar de wetenschappelijke uitgangspunten die ten grondslag liggen aan ammoniakverspreidingsmodellen en het beleid zoals dat in Nederland is opgetuigd. Hij trekt onder meer de volgende conclusies:

1. De ammoniakconcentratie in de lucht en de depositie correleren met elkaar. Hoe hoger de concentratie, hoe hoger de depositie.
2. De ammoniakconcentratie in de lucht is niet afhankelijk is van het vee wat wordt gehouden, maar van temperatuur en neerslag.
3. Er zijn in de Nederlandse geschiedenis grote incidenten geweest die tijdelijk leidden tot het houden van veel minder vee (varkenspest, mond-en-klauwzeer, vogelpest, etc.), maar die geen invloed hadden op de ammoniakconcentratie.
4. Het stikstofverspreidingsmodel AERIUS onderschat de depositie op korte afstand van veehouderijen (tot maximaal 500 m) en overschat de depositie boven die afstand.
5. Op een afstand tussen de 250 m – en 500 m bestaat een causaal verband tussen emissie vanuit veehouderijen en depositie. Buiten die afstand bestaat dat niet.²

De tweede conclusie wordt overigens ook bevestigd door het RIVM. Over de periode 2005–2021 is de meteogecorrigeerde ammoniakconcentratie met circa 18 % gestegen, terwijl de NH₃-emissie in diezelfde periode daalde met ongeveer 18 %.³

Het bedrijf van cliënt ligt op ongeveer 1,3 km afstand van het Natura 2000-gebied. Gelet op bovenstaande is cliënt ervan overtuigd dat zelfs de volledige beëindiging van zijn bedrijf geen effect zal hebben op de natuur. In ieder geval is de onderbouwing zoals die door de rechtbank wordt gevolgd en zijn de berekeningen zoals die door het college in de beroepsprocedure zijn overlegd onvoldoende nauwkeurig om daarmee de conclusie van de rechtbank te rechtvaardigen.

Daarbij komt dat de natuurdoelanalyses prematuur zijn. Dat blijkt ook uit de adviezen van de Ecologische Autoriteit over bijvoorbeeld de Groote Peel. De Ecologische Autoriteit ziet dat de provincies nu nog geen volledig beeld van de knelpunten in de gebieden hebben. Een preciezer beeld van de vegetatie, de aanwezige diersoorten, de bodem en de waterkwaliteit zal helpen om effectieve maatregelen te kiezen.⁴ Zonder goede diagnose een instrument inzetten waarmee het voortbestaan van een familiebedrijf op het spel wordt gezet rechtvaardigt naar de mening van cliënt niet de afweging die de rechtbank daarin maakt.

² 5.1.2.e 2025, *Ammoniak boven en op Nederland*:

Een wetenschappelijk overzicht (deel 2), Food4Innovations Rapport 25-4-26 [Link: https://www.researchgate.net/publication/391195424_Ammoniak_boven_en_op_Nederland_Een_wetenschappelijk_overzicht_deel_2_-

[_Ammoniak_verspreid_zich_geografisch_op_kleinere_afstanden_dan_wordt_voorspeld_Gras_neemt_meer_op_en_er_is_een_pluim_bijdrage_En_w](https://www.researchgate.net/publication/391195424_Ammoniak_boven_en_op_Nederland_Een_wetenschappelijk_overzicht_deel_2_-)

³ Zie: https://www.rivm.nl/stikstof/monitoren-advies-onderzoek/overzicht-stikstofmetingen/metingen-stikstof-in-de-lucht?utm_source=chatgpt.com

⁴ <https://www.ecologischeautoriteit.nl/adviezen/5031>

Uitvoerbaarheid uitspraak

Cliënt houdt op zijn bedrijf legkippen. Het bevolken van het bedrijf is een enorme logistieke operatie die lang voordat de kippen op het bedrijf van cliënt hun eerste eitje leggen aanvangt. Om te beginnen dient cliënt over voldoende broedeieren te beschikken. Daarvoor worden langjarige afspraken gemaakt met de bedrijven waar ouderdieren van legkippen worden gehouden. Het uitbroeden van de eieren duurt 3 weken. Na het uitbroeden van de eieren gaan de kuikens naar een opfokbedrijf waar ze gedurende 20 weken verblijven. Daarna komen de dieren op het bedrijf van cliënt, waar ze gedurende ca. 100 weken eieren leggen. Dat betekent dat de pluimveehouder ongeveer 3 jaar vooruit moet plannen. Als een pluimveehouder vandaag broedeieren besteld dan levert hij over ongeveer 3 jaar het laatste eitje van die koppel kippen. De prijs per leggen ligt om en nabij de € 10,- per dier.

Op grond van bovenstaande gegevens heeft cliënt beslissingen genomen en moet hij dagelijks beslissingen nemen die hun schaduw ver vooruitwerpen. Hij kan zich niet veroorloven geen kippen te bestellen, omdat de vaste kosten van zijn bedrijf doorlopen. Geen kippen bestellen heeft een bedrijfseconomische ramp tot gevolg. Anderzijds zorgt de uitspraak voor grote onzekerheid, waardoor het zelfs de vraag is of de benodigde financiering voor het bestellen van dieren wel rondkomt. Cliënt bevindt zich aldus in een onhoudbare positie waarin hij enerzijds verplicht is productievoorbereidingen te treffen en anderzijds wordt geconfronteerd met juridische onzekerheid die deze voorbereidingen onmogelijk maakt.

In de uitspraak geeft de rechtbank het college opdracht om binnen een 26 weken opnieuw te besluiten op het verzoek van eisers. Bovendien moeten maatregelen binnen 1 jaar effect hebben. Voor cliënt zijn dat gelet op de termijnen waarmee hij te maken heeft in zijn bedrijfsvoering onmogelijke termijnen.

Daarbij komt dat het overleg waar de rechtbank in aanwijzing 5 (zie hiervoor) toe verplicht onder voorbehoud van beschikbaarheid van partijen staat gepland op 18 augustus aanstaande. Van de 26 weken zijn dan 18 weken verstreken. De rechtbank denkt dat aanwijzing 5 kan helpen om in deze zaken tot een oplossing te komen waar geen rechter meer aan te pas hoeft te komen. Cliënt hoopt dat ook van harte in is best bereid concessies te doen die de ammoniakemissie ten goede kunnen komen, in die zin dat hij kansen ziet de emissie te reduceren. Randvoorwaarde moet dan echter wel zijn dat hij vanuit een comfortabele positie dat overleg in kan gaan in plaats van uit de onmogelijke spagaat.

Conclusie

Namens cliënt verzoek ik u de uitspraak van de rechtbank te vernietigen en het beroep alsnog ongegrond te verklaren, waarbij het primaire besluit van het college – zo nodig onder gewijzigde motivering – in stand kan blijven.

Vanwege de onhoudbare positie waarin cliënt zich bevindt, zal ik separaat een verzoek om voorlopige voorziening indienen.

Voor nadere info kunt u mij bereiken via telefoonnummer 5.1.2.e of mail

5.1.2.e [@agrifirm.com](mailto:5.1.2.e@agrifirm.com).

5.1.2.e

5.1.2.e

Omgevingsjurist Exlan

